

Heini O. Heinesen krevur broytingar í fiskivinnuni:

Ein máti er at royna málið í Føroya Rætti

– Eg trúgvi onki uppá at tað er lógligt at umsita lógina um vinnuligan fiskiskap, soleiðis sum tað er gjørt í málinum um Frøyanes, sigur Heini O. Heinesen

ÁKI BERTHOLDSEN

– Lógin um vinnuligan fiskiskap skal broytast. Men leggur ongin annar lógina fyr tingið, geri eg tað sjálvur.

Heini O. Heinesen, formaður í vinnuvevnd lögtingsins er sera misnøgður við mátan, sum lógin um vinnuligan fiskiskap verður umsitin uppá.

Hann hugsar serliga um Frøyanes-málið, sum hann heldur er umsitið út av allari leið skeivt.

– Eg trúgvi onki uppá, at tað er lógligt at umsita lógina um fiskiskap soleiðis, at ein 400 tons stórir frystilínubátar, sum norðmenn eiga tað mesta av pengunum í, kann sleppa í flotan, og verða bólaðar saman við útróðrarmonnum.

– Bert spell, at menn, sum royna at skapa sær eitt vinnuligt tól, og at skapa arbeidsplass, soleiðis koma í klemmu av eini umsiting, sum tulkar lógina, so skeivt, sum tað er gjørt í hesum fari, leggur hann afturat.

Hann sigur, at í lögtinginum var púra greitt, at í lógini um vinnuligan fiskiskap merkir ognarpengingur allur peningurin, sum verða settir í eitt skip.

Og í lógini er onki ivamál: Minst tveir tróingar av ognarpengingunum skulu verða føroyskir.

– Men ein máti er at royna málið í rættinum fyr at fáa dóm fyr, hvussu lógin skal tulkast á hesum øki, sigur formaðurin í vinnuvevndini.

Í hesum sambandi kunnu vit vísa á, at Meginfelag Útróðrarmanna hevur biðið sakførara sín kanna málið við tí fyr eyga at royna málið í rættinum.

Hann finst eisini hvassliga at, at umsitingin ikki er farin at kanna ognarviður-

skiftini, fyrr enn nú politikarar og ymsir partar í fiskivinnuni eru farin at gera vart við seg.

Hann sigur, at tað var heldur ongin ivingur um, at tá ið lögtingið gekk við til at leggja veiðiloyvi saman, varð meint við veiðiloyvi í saman bóli.

– Tvs, at tað skuldi t.d. bera til at leggja tveir vánaligar útróðrarbátar saman og fáa ein stórri, betri bát afturfyr.

Tí er ongin heimild fyr at koyra ein stóran línubát í bólin við útróðrarbátum.

Hann spyr eisini, hvar loikkurin er, tí tað er ikki eitt ár síðani, at sama umsiting skeyt upp at geva línuskipum upphoggingarstuðul.

– Men nú verður hafruturimóti loyvi til eitt línuskip afturat.

Lógin skal fyr tingið

Men annars sigur Heini O. Heinesen, at hetta málið vísur, at tað er ongin sum helst ivingur um, at tað er neyðugt at lógin um vinnuligan fiskiskap verður lög fyr tingið.

– Seinast, vit broyttu fiskidagatalið, vórðu ongar aðrar broytingar gjørdar, tí tá lovaði fiskimálaráðharrin, sum tá var, at lógin skuldi leggjast fyr tingið aftur, tí hon skuldi broytast.

– Enn er hon ikki komin fyr tingið aftur. Men tað skal hon nú.

– Tað besta hevði sjálvandi verið, um fiskimálaráðharrin sjálvur legði lógina fyr tingið við uppskotið um broytingar.

– Men tað skal leggja púra fast, at tekur Jørgen Nielsen ongi stig tann vegin, og ger ongin annar tað heldur, fari eg sjálvur at leggja lógina fyr tingið, sigur Heini O. Heinesen

– Eg fari ikki at taka fullveldi við einum útlendskum



– Tað besta er sjálvandi um Jørgen Nielsen sjálvur ger tað. Men tekur landstýrismaðurin ongi stig, og ger ongin annar tað heldur, skal tað vera púra greitt, at so geri eg tað sjálvur. Heini O. Heinesen sigur, lógin um vinnuligan fiskiskap skal fyr tingið nú

landgrunni.

– Og lögtingið kann ómøguligt goðtaka, at lógin verður umsitin soleiðis, sum hon nú verður umsitin í Tinganesi.

– Tí eg kann undir ongunum umstøðum ganga við til, at kapitalur úr øðrum londum keypir útróðrarflotan.

Heini O. Heinesen sigur, at henda atsóknin á útróðrarflotan verður tann vissi undirgangur hjá plássum sum Klaksvík, Toftri, Eiði og øðrum bygdam við.

Og so kann tað gera tað sama, um føroyingar eru strámen hjá norðmonnum, íslendingum ella hjá bretum.

– Avleiðingin verður tann sama.

Hann sigur, at hevði út-

róðrarflotan enn tá verið tikin burturúr, so heldur hann, at skaðin var minni, um hinir skipabólkarir lögdu veiðiloyvi saman sínámillum.

Formaðurin í vinnuvevndini sigur, at nú lógin kemur fyr tingið aftur, skal tað eisini setast í lógina, púra greitt, hvussu fiskidagar skulu roknað, tá ið veiðiloyvi verða lögð saman.

– Eg goðtaki ikki, at tað verður skipanarnevndin, ella umsitingin í Tinganesi, sum skal gera av, hvussu fiskidagar skulu umroknað, tá ið veiðiloyvi verða lögð saman.

– Tað skal standa púra greitt í sjálvari lógini, sigur Heini O. Heinesen.

BARNforum, sum varð hildin í svenska hövuðsstaðnum í desember í fjør. Eisini ætlanin hjá Norðurlandska Ráðharraráðnum fyr børn og ung í Baltikum umframt ein røk av tiltøkum til bata eru ítøkilig úrslit av álitinum.

Prisurin fyr búskaparligu bygnaðarbroytingarnar í fyrrverandi Sovjetssamveldinum verður fyr ein stóran part rindaður av börnum. Neyðuga yvirgongdin til marknaðarbúskap hevur ført við sær, at sosiala menningin er lægri raðfest og tað hava börnin fram um alt annað kent sviðan av.

Hjólboran hjá tjørnvíkingum

Tá tjørnvíkingar miðskeiðis í 20-árunum søktu tingið um stuðul til einaj hjólboru fingur teir at vita, at ráðini vóru bert til hjólið. Teir máttu sjálvir gera kassan. Nú er henda søguliga hjólboran á framsýning í útvarpshøllini



Heini Olsen og Napoleon Klein Olsen her saman við tí forvitnisligu hjólboruni hjá tjørnvíkingum. Mynd Jan Müller

JAN MÜLLER

Millum mongu áhugaverdu lutirnar á framsýningini um landsverfrøðingsstovnin er eisini hjólboran, sum sæst á myndini omanfyri - og sum hevur eina serstaka søgu.

Søgan aftanfyr hjólboruna er henda: Í 20-unum søktu tjørnvíkingar tingið um stuðul til at fáa eina hjólboru til bygðina. Hetta varð ov djúrt hildu tingmenn, men teir lótu tjørnvíkingar vita, at teir kundu fáa sjálvt hjólið, um teir so sjálvir kundu gera kassan.

Heini Olsen, sum greiðir frá søguni um hjólboruna á framsýningini, sigur, at hann hevur hesa søguna frá m. a. Christian Jensen.

Tað fyrsta abeiðið hann hevði hjá landinum var at fara norður til Tjørnvíkingar við hesum hjólinum og

har hava fund við fólkið á staðnum um, hvussu tey skulu gera sjálvan kassan.

Heini sigur, at hann roknaði ikki við, at hjólboran var til longur, tá ein tjørnvíkingur kom til sín og spurdi, um hann hevði áhuga fyr sjávari hjólboruni.

Hon lá í bygðini og var illa farin. Hon varð so send suður í einum plastposi. Og tá var tað, at Napoleon Klein Olsen, sum varð tann fyrsti asfaltformaðurin hjá LV og seinni goymsluformaður í Smiðjuni, limaði hana saman aftur petti fyrri petti. Og nú er hon so í heilum líki við á framsýningini í Útvarpshøllini.

Framsýningin er opin alla hesa vikuna frá klokkan 14 til 18. Møguleiki er eisini at ognast sær nýggju bókina.

Børnini gjalda prísin

Tað eru serliga børnini, ið kenna sviðan av broyttu búskaparligu viðurskiftunum í Baltikum og Russlandi

TURID KJOLBRO

Margareta Israelsson, svenskur politikari og limur í Norðurlandaráðnum, vitjandi hósadagin í farna viku í Brüssel fyr at gera ES vart við, at tað er neyðugt at seta tiltøk í verk til frama fyr børnini í Eystursjóvarøkinum. Hon heitir á nevndina og ES-tingið um at arbeiða av øllum alvi við málinum.

– Eg gangi út frá, at Norðurlandaráðið og ES fara at

samstarva rúndan um hesar spurningarnar, sum snúgva seg um umstøðurnar, sum børn og ung vaksa upp í í nýggja Evropa í dag, segði Margareta Israelsson eftir at hava hitt Anitu Gradin, ES-kommisær í Brüssel.

Norðurlandaráðið hevur seinastu tvey árin arbeiðt miðvíst við at víðgera spurningar og mál, ið hava við børn at gera, og hevur gjørt varð við átrókandi tørvin at bota um støðuna

hjá børnum í Baltikum og Russlandi. Arbeiðið er eitt nú skjalfest í álitinum „Barnes villkor och rättigheter i Baltikum og nordvästra Ryssland“. Tað ber til at lesa álitið á heimasíðuni hjá Norðurlandaráðnum www.norden.org og á www.baltchild.org. Millum ítøkiliga úrslitini, ið eru komin burtur úr kunnu vit nevna toppfundin, sum varð um støðuna hjá børnum í Eystursjóvarøkinum,